

MLADOST

Izhaja 1. in 3. soboto vsakega meseca. □ Celoletna naročnina znaša 2 K, posamezne številke po 10 vin. □ □ □ □
Uredništvo: Fr. Terseglav, Ljubljana (Katol. tiskarna). □ □ □ □
Upravništvo: Lud. Tomažič, Ljubljana (Katol. tiskarna).

Št. 9 in 10.

V Ljubljani, dne 11. maja 1912.

Letnik V.

Štiri lastnosti slovenskega Orla.

Zadnjič me je nekdo vprašal, kaj jaz mislim, zakaj se je Orel na Slovenskem tako razširil. Ali zato, ker smo zanj tako pridno agitirali? Gotovo! sem jaz odvrnil, ampak to ni vse. Lahko bi bili še tako agitirali in zanj reklamo delali, pa bi se ne bil tako razširil in se tako vkoreninil; zakaj naš Orel ni samo zelo razširjen, temveč se je tako globoko prijel našega ljudstva, da je zdaj z njim popolnoma zraščeno. Neka velika notranja sila, neka nujna potreba je gnala nas, da smo se za Orla tako zavzeli, življenjska potreba v slovenski ljudski stranki organiziranega ljudstva je bila, da se je Orel tako oprijelo.

Katera je ta potreba? me vpraša prijatelj.

Glej, mu odgovorim, meni se o tej stvari zdi to-le:

1. Naši stranki je nujno treba značajev. Mi se moremo zanesti le na ljudi, ki zvesto in iz notranjega prepričanja izpovedujejo naša načela, ki več ali manj jasno spoznavajo, da je napredek slovenskega ljudstva nemogoč, ako se ne drži ljudstvo krščanske in demokratične ideje: krščanstvo mu daje moč, da vztraja v svojih težkih bojih, je tista zvezda vodnica, ki nam kaže vedno pot, da je ne zgrešimo, ohranja v nas vedno živo vero v ideale: da ni moč nad pravico, da majhni človek, siromak, kmet in delavec, tudi morata živeti, da sta potrebna varstva, da žep ni vse in da država ni zato tu, da omogoča bogatinom druge stanove izkoriščati in dreti, da mora krščansko ljudstvo skupaj držati, kmet upoštevati delavca, delavec kmeta, priprosti človek izobraženca in narobe, da ne more iti tako naprej, da bi špekulant, jud, kartelist krščansko ljudstvo izžemala, da tudi ne gre, da bi večji in bogatejši narodi manjše zatirali. To mora biti vsakemu izmed nas jasno, po tem mora uravnati svoje zasebno in svoje javno življenje, skratka značaj mora biti! Značajev pa dandanašnji, ko gre vse le na dobiček, ko vsak le gleda, kako bi sam naprej prišel in mu ni mari za druge, ko je vse tako pomehkuženo, da vsak najvišje ceni svojo lastno udobnost, značajev

ni preveč. Stranke, ki ne gledajo na to, da zberejo okoli sebe same značajne ljudi in značaje vzgajajo, take stranke pridejo nujno prejalislej do krize in tudi do katastrofe, ako ne pridejo zadosti zgodaj do spoznanja, da smejo le na značaje zidati. Zato mora biti vodivno načelo vsake stranke, da se varuje ljudi, ki se dajo časih drago, časih tudi poceni kupiti, ki kakor podgane takoj zapuste ladjo, ako začne pokati in se vdira vanjo voda. Značajev pa ne bomo vzgojili, ako ne organiziramo mladine, kajti z vzgojo značajev je treba zgodaj začeti, ko je drevesce mlado in se da obrezovati, ko je mozek še mlad in zdrav. In zato nam je Orel nujno potreben.

2. Mi rabimo veselih ljudi. Človek, ki ni veselega, mladostnega duha, je siten, nergav, samo zabavlja, prezre ali premalo upošteva, kar se je naredilo dobrega in preveč ogleduje napake, ki so z vsakim človeškim delom žalibog vedno združene. Taki ljudje so podobni tistim gospodarjem, ki cel dan stikajo po hiši, pograbiijo vsako malenkost, obgodrnjajo vse, kar drugi naredo, če hlebec leži narobe, kregajo gospodinjo, mislijo, da morajo vse popraviti, a le vse pokvarijo in druge pri delu motijo. Kakor v hiši, tako je tudi pri strankah. Enim ni prav to, drugim ne ono. Če bi takih bilo veliko, bi nobena organizacija ne prišla nikamer naprej, bili bi vedni prepiri in nasprotniki bi se s tem kmalu okoristili. Taki ljudje pa se ne dajo ozdraviti. Zoper sitneže ni drugega pomočka, kakor jim nič odgovarjati in mirno naprej delati, kakor bi jih ne bilo. To pa najbolj zmorejo fantje, ki so veseli, podjetni in gledajo svet v lepi luči. Ne dajo se odvrniti od svojega namena, vedo, da je njihova stvar dobra, napake in hibe, ki se pokažejo, jih ne zmotijo tako, da bi vseskupaj pustili ali pa začeli na vse strani ugibati, kako bomo naprej, veselo upajo, da se bo vse dobro izteklo in pobijajo različne ugovore in neugodna prorokovanja z vedno novimi uspehi, z vztrajnim delom, mladostnim optimizmom. Veselih ljudi rabimo, zato rabimo naših mladeničev, našo Zvezo Orlov.

3. Stranki so potrebni neustrašeni ljudje. Ljudje, ki imajo pred vsako

stvarjo strah, niso za aktivno delo. Največ je takih, ki se boje papirja, nasprotnega časopisja. Kam bi bili mi prišli, če bi nas bila ena sama vrstica v kakem liberalnem časopisu zmotila in zbegala! Če bi se človek oziral na »Narod« ali na »Dan«, ali pa celo na »Slovenski Dom«, bi moral biti trdno prepričan, da so n. pr. Orli najnevarnejša družba na svetu. Orli glasom teh listov samo popivajo, se le pretepajo, žive skrajno razuzdano itd. Proti temu časopisju izhaja človek le, če je do dna duše prezira in je sploh nikoli ne bere, mu tudi nikdar ne odgovarja in je kratkomalo zaničuje. Pravtako tudi vse pomisleke, ugovore in zabavljanje kakega liberalca, naj bo sicer še tako dober človek. Tudi na to ne smemo ničesar dati, če kdo toži, premalo je krščanske ljubezni nasproti liberalizmu, češ, tudi liberalizem mora živeti. Krščanske ljubezni je potreben vsak posamezen človek, naj bo te ali one stranke, in dolžni smo mu jo izkazati. Nikakor pa nismo krščansko ljubezen dolžni kakšni stranki, o kateri smo prepričani, da je splošno ljudstvu škodljiva, kajti krščanska ljubezen nas nikoli ne veže v kvar celoti! Liberalizem pa smatramo za zlo in če bi poznali v boju proti njemu obzirnost, bi bili podobni kmetu, ki trpi poleg zlate pšenice grdi plevel, ki duši zdravo rastlinstvo. Seveda moramo biti dostojni v tem boju, ne rovtarji, moramo gledati na čast svojega bližnjika, toda proti liberalizmu kot načelu ne smemo poznati nobene mehko in ga moramo ljudstvu zamrčiti, kar le moremo. In zato rabimo korajžnih ljudi, korajžni so pa fantje, naša mladina.

4. Mi rabimo bojevitih ljudi. Ako bi v svojem boju proti liberalizmu in socialni demokraciji le količkaj odnehali, bi izpodkopali naši ideji tla med ljudstvom. Naši ljudje so preveč dobrosrčni in zaupljivi, in če se jim venomer ne stavlja pred oči kvarnosti in pogubnosti liberalizma, radi na to pozabijo in postanejo za fraze liberalnega časopisja dovzetnejši. Zato moramo vzgojiti iz naših mladeničev vesele, značajne, zavedne, korajžne in bojevite člane naše slovenske ljudske organizacije.

In ker se ta potreba med našim krščanskomislečim ljudstvom tako živo čuti, zato se Orel tako razširja in utrjuje in ker se bo ta potreba spričo vednobolj naraščajoče zaigranosti liberalizma in socialne demokracije, ki zdaj tesno medseboj združena naskakujeta krščanske postojanke, vednobolj kazala, zato bo Orel po našem trdnem prepričanju tudi še nadalje napredoval in se vednobolj širil. In vedno bodo naše Orle morale dičiti sledeče lastnosti: značajnost, veselost, pogum in bojevitost.

V znamenju belega nagelja.

Te dni so se vršile v prestolici naše države, na cesarskem Dunaju, volitve za občinski svet. Krščansko-socialna stranka je sijajno odbila napad liberalcev in socialnih demokratov, ki so šli združeni v boj zoper njo. Dunaj je ostal krščanski, zmagal je beli nagelj.

Naše mladeniče bo zanimalo, če si okoliščine, v katerih so se vršile te volitve, natančneje ogledamo in pribijemo najbolj značilne momente v tem znamenitem boju.

Prvič: Nekaj časa sem se svobodomisilstvo v celi Evropi s prav posebno srditostjo prizadeva, da pristaše krščanske misli izrine iz vseh javnih zastopov in se je v to svrhu zvezalo s socialno demokracijo. Tako na Francoskem, Španskem, v Belgiji in v Nemčiji, tako tudi v Avstriji. Jasno je, da se vrši to po enotnem načrtu: ves boj vodi framasonska loža, oziroma judovstvo, ki ima v njej odločivno besedo. Kljub temu bi se liberalizmu njegove nakane tudi deloma ne bile posrečile, kakor so se žal na Španskem, Francoskem, nekoliko tudi na Nemškem in lani na Dunaju pri volitvah v državni zbor, ako bi katoličani bili edini. Žalibog pa se katoličani silno radi medseboj z neko posebno slastjo prepirajo. Na Francoskem so si bili od nekdanj v laseh in so si še danes, čeprav imajo drugih skrbi čez glavo. Tako so medseboj razklani, da ni čuda, če so tepeni. Drug drugemu se zde ali predemokratični ali prekonservativni, ta je za republiko, oni proti nji, ta je za politično organizacijo katoličanov, oni pa za čisto nepolitično, javne zadeve pa gredo naprej po poti, katero ji kažejo svobodomiselci. Nič veliko boljše ni na Laškem, skoro še slabše na Španskem. V Nemčiji je boj med katoličani žal na celi črti izbruhnil in mora priti prejalislej do jako hude krize. Na Dunaju tudi ni bilo med krščanskimi socialci edinosti. Tu je šlo večinoma za nasprotstvo med zvestimi pristajši krščanskosocialnega programa in koritarji, ki so se tekom časa v stranko pri-tepli in jo okužili. Zato je liberalno časopisje s svojimi frazami bogato želo. Ljudje brez jasnih načel, brez ljubezni do programa, pridobljeni večinoma za ceno dobre službe in udobne preskrbe do smrti, se dajo od liberalnega pisarjenja kmalu zbegati. Tako nastanejo spori, več ali manj načelni, katerikrat gre za veliko reč, katerikrat saj na videz le za malenkost, začno se kregati tudi dobri ljudje, ne da bi sami dobro vedeli zakaj, drug drugega več ne razumejo, sovražnik to porabi in zabija klin v razpoko. Končno pade trdnjava po izdajstvu, liberalni in socialnodemokratični listi pa vpijejo, da so zmagala svobodomiselná »načela«. To si zapomnimo. Katoliška zavest je

med ljudstvom v resnici tako globoko vko-
reninjena — in to dostikrat celo v slučaju,
ako je ljudstvo sicer lahkomišljeno — da
krščanske stranke lahko uspevajo in zdrže
nasprotno napade, če pa se netijo različna
nasprotstva, ki časih niso nujna in potreb-
na, brez praktičnega pomena, ker brez de-
janske podlage, se začne cela stavba majati
in nasprotni sunek jo zruši. Kakor hitro pa
so krščanski socialci zopet edini postali —
seveda je bilo treba preje smeti vun pome-
sti — so naskok svobodomiselstva odbili in
jud ter socialni demokrat ležita danes osra-
močena na tleh.

Drugič: Brez organizacije ni nič. Du-
najski krščanski socialci so bili pametni
možje, dobri govorniki, časopisje je dobro
pisalo, vse v redu, le organizacije ni bilo
prave. Shajali so se večinoma v gostilni; za
družabnost pač veliko zmisla, malo pa za
društveno življenje v našem zmislu; le de-
lavstvo je šlo pravo pot v tem oziru. Govori
in shodi niso vse, najlepše besede hitro iz-
puhte, če se ne skrbi za politično in gospo-
darsko ter versko izobrazbo po organizaci-
jah, s katerimi je posameznik v trajnem
stiku. Krščanski socialci so po svojem po-
razu junija meseca lani hitro spoznali, kje
je napaka in se vrgli z vso silo na delavsko
ter mladeniško organizacijo. Te dve sta od
nekdaj cveteli in se razvijali, šlo je za to,
da se ju dobro porabi. Tu so delavski vodi-
telji, katoliški akademiki in marljivi ka-
plani nedeljo za nedeljo izobraževali delav-
ski in rokodelsko mladino. Ta je šla letos
v boj, dala najboljšo agitatorje in se vrgla
na nasprotnike, da so daleč stran odleteli
in se vijejo zdaj premagani v onemoglem
besu.

Tretjič: Vsaka stranka mora kaj poziti-
vnega pokazati. Stranka, ki bi samo po ča-
sopisih, brošurah in knjigah razlagala svo-
je nazore, naj bodo potem pravi ali krivi, ki
bi ne imela korajže se kakšne velike stvari
lotiti, kaj tvegati, se bo kmalu morala na
pare vleči. Krščanskim socialcem je k le-
tošnji zmagi pomagalo zlasti to, da so imeli
kaj pokazati: velika mestna podjetja, ki
imajo primeroma poceni režijo, v katerih
ne požro znatnega dela akcionarji, ki blago,
oziroma luč, gorkoto, gonilno in prevozno
silu poceni oddajajo in neso občini še znat-
ne dobičke. Kar je krščanskim socialcem
škodilo, je to, da so nekateri pri teh podjet-
jih primeroma preveč vlekli in da se je po-
kazala protekcija žlahte. Ljudske stranke
morajo imeti vedno pred očmi, da je splošni
blagor prvo, da je prosep stranke prvo, da
je prvo njena čast, neomadeževanost, ne-
podkupljivost, pravičnost, blagor posamez-
nikov pa je le drugoten. Protekcijem je
najgrši madež na vsaki stranki, na krščan-
ski in socialni pa še posebno.

Četrtič nas uče dunajske volitve: ne iz-
gubiti nikoli korajže! Strašen je bil udarec,

ki je lani zadel krščanske socialce na Du-
naju; od 33 mandatov so bore dva rešili!
Marsikatera druga stranka bi bila puško v
koruzo vrgla ali pa bi se bili ostanki začeli
med seboj prepirati, kakor vidimo to pri
Lahih, Francozih in mnogih Slovanih, ki se
redno takrat začno med seboj najbolj klati,
kadar so kak poraz doživeli. Krščanski so-
cialci so pa tiho šli na delo, začeli hišo po-
metati in čistiti in se nepričakovano hitro
okrepili. Kdor se da od neznanskih liberal-
nih in socialnodemokraških laži zbegati,
kdor verjame njihovim listom in se ustraši
liberalnega triumfalnega vpitja, ta seveda
takega udarca ne bo prenesel. Krščanski so-
cialec pa se ni zmenil za juda, ki ga je s po-
močjo svojega rdečega hlapca stresel in na
tla vrgel ter vpil: Zdaj imaš zadosti, kr-
ščanska mrha! ampak se je tiho pobral, šel
in se okrepčal, pa se je vrnil in juda po-
šteno poplačal. Tako valja!

Šestič: Liberalizem le z lažjo in golju-
fijo kaj doseže, zato pa tudi dolgo ne drži.
Najgrši in najnemarnejši hudič se ne more
tako nesramno in debelo lagati kakor se je
dunajski judovski liberalizem lani in letos.
Lani so liberalni listi vpili: Draginja je, kri-
vi so je katoliške in kmečke stranke! Kar-
teli ljudem kradejo denar iz žepa, kriva je
katoliška cerkev, ki z bogatini drži! Ljud-
stvo strada, farji se mastijo! Stanovanja so
draga, krivi so krščanski socialci, ker jim
gre za profit hišnih posestnikov, ki so vsi
klerikalci! Če pa liberalci in socialni demo-
kratje zmagamo, se bo draginja zmanjšala,
premog bo cenejši, stanarina se bo znižala,
režezi dobe penzije kakor državni uradniki.
Sama laž. Kakor hitro je prišlo v parlament
tistih par judovskih liberalnih prikazni več,
je šlo vse na slabše: socialno zavarovanje se
je zavleklo, borze delajo vedno večje dobič-
ke, karteli ropajo še bolj nesramno, meso
še slejkoprej drago prodaja, čeprav je cena
živini padla. Letos so liberalci na drug na-
čin svojo srečo poizkusili. Pisali so, da gre
za »kulturo«. Krščanski socialci zatirajo
svobodno mnenje, hočejo ljudstvo Rimu za-
sužnjiti, ne privoščiijo modernim zakon-
skim, da bi se ločili, če jih skomina po dru-
gi zvezi, sploh ni svobode in tako dalje. V
resnici pa se je šlo tem veleoderuhom, vele-
roparjem in veletatovom za to, da se pola-
ste mestnih podjetji, jih prodajo posamezni-
kom, oziroma akcijskim družbam, da bi
ljudstvo mogli še bolj odirati in njegovo kri
v velikih požirkih izsesavati. Laž je duša
liberalizma.

Sedmič: Liberalizem bomo ljudstvu pri-
studili, če ljudstvu njegovo lažnjivost raz-
odevamo. Kako so naši liberalci pri vsakih
volitvah postajali pobožni, potem je pa nji-
hov poslanec v parlamentu glasoval za raz-
poroko! Vsi liberalci v Avstriji so enaki,
slovenski je pravtako malo vreden kakor
nemški. Ko je zadnjič v beljaškem okraju

kandidiral nemški liberalec proti socialnemu demokratu, je skušal kmete na ta način zase pridobiti, da je zoper socialno demokracijo zabavljaj, da je brezverska. Liberalizem je po svojem bistvu hinavsk, poosebljena laž, grdoba sama na sebi. Zato stran z njim, kjer ga je kaj!

Edini.

Ob priliki izida dunajskih občinskih volitev, o katerih berete v današnji številki »Mladosti« na drugem mestu poseben članek, je goriški »Primorski List«, zvest sobojevnik S. L. S., zapisal sledeče:

»Pred volitvami smo se res bali, da bi utegnil Dunaj priti v liberalne roke. V dunajski katoliški stranki se je namreč pojavila struja, ki dela zgago. Prepiri so bili še neposredno pred volitvami. Zmagala je pamet. Te volitve so pokazale, kaj premore edinost in pogum. Katastrofa, ki je radi needinosti zadela krščanske socialce pri zadnjih državnozborskih volitvah, je zdaj popravljen. Bodi edinost katoliške stranke na Dunaju vsem v zgled. Razlikovanje med katoliško in med krščansko stranko je nespamet, še večja nespamet pa je razlikovanje med »mladimi« in »starimi«. Izgine naj povsod to malenkostno dlakocepljenje in pojdimmo vsi pogumno in složno na delo. Ako bomo edini, bomo imeli vse ljudstvo za sabo. To nas učijo volitve na Dunaju.«

Podpišemo z obema rokama!

Katoličani, združimo se!

Katoličanom v Avstriji je nujno treba, da se združijo v skupni organizaciji. Liberalci in socialni demokrati so medseboj solidarni, če gre zoper cerkev in vero; slovenski liberalec in nemški jud sta brata, pa se tudi sicer malo ali nič ne razločujeta. Eden vpije »Živio!«, drugi »Heil!«, drugače pa sta ene duše. Zakaj bi se nemški, češki, poljski, slovenski in hrvaški katoličani tesneje medseboj ne zvezali? Saj ljubimo vsi enako svojo vero in hočemo vsi mogočno Avstrijo, kjer bi narodi v sporazumu delali za skupni blagor. Kvarne narodne razprtije je itak liberalizem rodil. Hvalabogu, se misel o združenju avstrijskih katoličanov bliža svojemu uresničenju, in če Bog dá, se bo ob priliki letošnjega evharističnega kongresa na Dunaju položil temeljni kamen take organizacije. V zadnji številki »Časa« piše dr. Aleš Ušeničnik o tej stvari lepo sledeče:

»Nobenega dvoma ni, da brezverstvo vse bolj zbira svoje sile za boj proti Cerkvi in krščanstvu. Ni treba spominjati francoskega jakobinstva, portugalskega masonstva, španskega ferrerstva, ki je vse edino

v sataničnem sovraštvu in brutalnem nasilstvu zoper Cerkev, isto narav in iste namere dosti odkriva tudi svobodomiselstvo v naši Avstriji. Manjše pojave opazujemo lahko dan za dnevom; tisti gnev zoper vse, kar je krščanskega, po časnikih, po shodih; tiste poizkuse zoper krščanske naprave, krščanski zakon, cerkvene odredbe, marijanske kongregacije; tisto poliberaljevanje vsega javnega mišljenja pod pretvezo znanosti in modernega naziranja. Za veliko politiko zoper Cerkev manjka svobodomiselstvu v Avstriji prave prilike in pač še tudi zadostne moči. A z neprestanim duševnim vplivom na mase upa skoraj dobiti tudi premoč v javnem mišljenju in ko bo začutilo v sebi moč, tudi prilike ne bo treba dolgo iskati. Brezverstvo tudi v Avstriji napreduje. Varni bi se, ko bi si to prikrivali. Tudi ni noben pesimizem, to odkrito izpovedati. Saj ima to spoznanje le namen, iz »znamenj časa« se učiti in smotrno urediti svoje ravnanje in delovanje.

Če pravimo, da brezverstvo napreduje, ne pravimo, da katoliška misel nazaduje. Nasprotno: tudi katoliška misel napreduje. Ljudstvo, ki je naše in božje, je vedno bolj naše in božje. Suhe veje odpadajo, deblo le bolj sveže žene. Krščanstvo sega ljudstvu vedno globlje v srce, je vedno bolj živo in zato tudi vedno bolj životvorno. Kdor hoče presoditi, kako se ima kak narod h krščanstvu, mora le pogledati, kako se ima k osrednjemu življenjskemu počelu krščanstva, k evharistiji. A kdaj je bilo razmerje našega ljudstva do sv. evharistije tako živo, kakor je dandanes, ali recimo, kakršno zlasti postaja po papeževem odloku o obhajilu otrok? Te vedno večje životvornosti katoliške vere v našem ljudstvu torej nikakor ne zmanjšujemo, le veselimo se je in trdno prepričani smo, če se boljbolj izvrši Pijev dekret, da bo prav tu za naše ljudstvo neizčrpen vir vsepremagujoče sile.

Še več. Z veselim pogumom nas je navdala napoved škofa dr. Antona Mabniča, ki sklepa iz časovnih znamenj, da prihaja doba katoliškega radikalizma. Pij X. je kot plameneč ogenj očistil krščanske narode vsake sledi liberalizma in iz polovičarskih modernih fraz se izločuje zopet čisto katoliško načelo, kateremu edino je dana božja moč in obljubljena končna zmaga. Katoličani se zopet jasno zavedajo, da je le eno ime, ki more rešiti krščanske narode in da »v nikomer drugem ni zveličanja«. Veda in umetnost in politika in socialno delo in toliko slavljena kultura, vse prazno, vse ničevno za resnično blaginjo ljudstva, ako ne zajemlje življenjske moči iz čistega katoliškega načela.

Ne obup torej, temveč pogum mora navdajati krščanska srca in naj bi bili časi še tako hudi. »To je zmaga naša — vera naša!« Kdor veruje, bo zmagal. Seveda pa si ne

smemo tajiti, da lahko celi narodi in cele države izgube vero in zmago. A tudi tedaj za kristjana ni drugega gesla kakor to: stori, kar moreš, reši, kar moreš! Brezdelna žalobnost nikdar ni krščanska, krščansko je le delo in v delu vdanost v božjo previdnost.

A hvala Bogu, v Avstriji še ni prišel tisti dan, ko bi svobodomiselstvo triumfiralo, in ako katoličani store svojo dolžnost, tisti dan pač nikdar ne pride, ampak pride — krščanski dan!

Katera je torej dolžnost katoličanov v Avstriji?

Splošne dolžnosti so splošno znane, a za Avstrijo je karakteristična, značilna posebna dolžnost. Proti združenim nasprotnikom morejo tudi katoličani vzdržati le združeni. V dobi demokracije, kjer odločujoče usodo narodov večine, je to le še jasnejše. A v Avstriji je velika ovira edinstva nacionalizem. Zato je posebna dolžnost avstrijskih katoličanov, najti v navidezni neskladnosti nacionalnih interesov katoliško soglasje.

Načelno je to tudi čisto lahka stvar. Socialisti naj se prepirajo o razmerju med internacionalno in nacionalitetami, za katoličane o razmerju katoliške ideje do nacionalne ideje tak prepir ni mogoč. Katoličani vemo, da je katoliška ideja najvišja ideja, ideja vseh idej, ki v najlepši harmoniji družijo vse, kar je pravega, dobrega in lepega v katerikoli drugi ideji.

Vsa težava je le v praktičnem uveljavljanju edinstva. Praktično so žal mnogi katoličani ne narodnjaki, kar kot katoličani smejo biti, ampak narodni prenapeteži, nacionalisti, pristaši nacionalizma v modernem smislu, nacionalnega absolutizma, ki prezira nravno načelo pravičnosti in ljubezni med narodi. Zlasti med Nemci je mnogo takega nacionalizma. Celo dobri katoličani se mu ne morejo vedno prav odtegniti. Nekako vrojena jim je misel o prevladanju nemštva, in kar si je nemštvo osvojilo umetno in nasilno v dobi nemškega centralizma in s pomočjo nemško-liberalnega uradništva, to mislijo, da je nedotekljivo zgodovinsko pravo in to si hočejo umetno ohraniti z načelom o »posestnem stanju«, pa naj si bo to stanje še tako v nasprotju z dejanskimi razmerami in zahtevami. Ta nacionalizem goje radikalne stranke in mnogi mislijo, da se mu morajo vdajati vsaj iz politike, da ne izgube med ljudstvom tal.

Čas je, da katoliška zavest premaga tak pretirani in nenravni nacionalizem, ki bi moral Avstrijo le raztrgati, a katoličane vreči onemogle pod igo sovražnikov Cerkve! Kajpada so si včasih tudi upravičeni narodni interesi nasprotni, a katoliška zavest bi morala biti tako močna, da bi tudi ta nasprotja premostila. Tu je tista točka, kjer se morajo avstrijski katoličani

učiti od nasprotnikov. Svobodomiselnici so tudi nacionalisti, a kako edini so v boju zoper Cerkev in krščanstvo! Če se oglasi »Neue Freie Presse«, se oglasi z njo ves svobodomiselni zbor po celi Avstriji. Čeh se nič ne sramuje, bratiti se z masonom Nemcem, in Slovenec ponavlja, kar mu narekuje kak nemški ali internacionalni jud. Sramota, če avstrijski katoličani nimajo toliko katoliškega moštva, da bi bili edini v katoliški ideji!

Ako brezverstvo tudi v Avstriji vse bolj zbira svoje sile in jih internacionalno organizira, tedaj se morajo tudi katoličani vsaj v zadnji uri zavedati, kaj so in kaj je njih dolžnost. Zoper organizirani naval zmorejo kaj le, če bodo tudi sami organizirani. Zato iskreno pozdravljamo misel o »katoliški uniji«, ki naj se osnuje med vsemi avstrijskimi katoliškimi organizacijami. Poudarjamo le to, da se mora ta unija udeleževati tudi politično, zlasti tudi v parlamentu, da bode našel tako sovražnik krščanstva katoličane povsod na braniku.

Treba je le nekoliko katoliške zavesti, treba je nekoliko moštva in pa tiste samoodpovedi, ki pušča tudi drugim svobodo, katero zahteva zase, in nad vse ceni to, kar je nad vse, skupno katoliško idejo, skupni katoliški program, ki ni drugi, kakor: Kristus in Cerkev in svoboda Cerkve!»

S temi lepimi izvajanji se kajpada strinja popolnoma tudi naša katoliška mladeniška organizacija. Mi smo odnekaj obsojali narodno prenapetost, ki umetno odtuja avstrijske narode drugega od drugega. Liberalci so se s tem okoriščevali, ker so med seboj sprta ljudstva lažje sebi zaslužnili. Katoliški narodi v Avstriji morajo priti do spoznanja, da se lahke narodno, gospodarsko, politično in kulturno sporazumejo, da le padejo vsi predsodki in se spoštuje načelo pravičnosti, z ljubeznijo pa premostijo nasprotstva, ki so globlje ukoreninjena. Naša fantovska organizacija bo rada storila, kar je v njeni moči in kar se nje tiče, da ideja edinstva avstrijskih katoličanov postane v doglednem času dejstvo.

Judovstvo.

Zadnji volivni boj na Dunaju je zopet enkrat z vso jasnostjo pokazal, kako stoji za svobodomiselstvom judovstvo, kako Judi liberalizem vodijo, kako ima Jud tudi velik vpliv na socialno demokracijo (skoro vsi voditelji socialne demokracije so Judi: Adler, Ellenbogen, Austerlitz, Winter, Bernstein itd. in očetje socialne demokracije: Marx, Engels, Lassalle) in kako Jud dosledno stremi za tem, da bi si krščansko ljudstvo podjarmil in sebi, oziroma svojemu

kapitalu zaslužnil. Zato je važno, da se o judovstvu, njega značaju in pomenu pomemimo.

Judovski narod kaže od nekdanj, kar ga iz zgodovine poznamo, neke prav posebne lastnosti. Gotovo je, da je ravno med Judi živelo veliko izrednih mož, svetnikov, postavodajalcev in vladarjev, ki se prištevajo med najznamenitejše v celem človeštvu in po katerih živimo tudi dandanašnji: Abraham, Mozes, David, preroki, in naš Gospod Jezus Kristus je bil tudi judovskega pokoljenja. Neoporečno pa je, da je masa judovskega naroda povprečno kazala vedno nekaj posebnosti, ki so na človeštvo kvarno vplivale in vplivajo kvarno tudi danes, kamor Jud pride. In ravno najjemenitnejši možje judovstva, Mozes, Izaija, Pavel so te slabe strani svojega naroda najbolj poznali in jih ostro šibali.

Že Mozes je o svojem narodu rekel, da je judovski narod trdovraten, trdosrčen in naš Gospod je to farizejem kruto očital. In res, judovsko ljudstvo se je resnici vedno z vse trdovratnostjo upiralo vsemu, kar mu ni bilo prav in se ni prilegalo njegovim strastem in nagonom.

Jud je v prvi vrsti ozkosrčen. On ne pozna vseobsežne ljubezni; ljubi samo sebe, svojo družino in svoje soplemenjake, druge narode pa skrajno zaničuje in sovraži. Jud je sebičen; skrbi samo in edino zato, da se njemu in njegovim dobro godi, druge narode pa izkorišča. On pozna le profit; denar mu je zato tu, da dela z njim dobiček in da ta dobiček neizmerno večja, brez ozira na to, ali s tem druge prikrajšuje in izsesava. Človek ni zanj nič, zanj je le zlato in zato je zgodba o Judih, ki so okoli zlatega teleta plesali, pomembna za vse veke: ples okoli zlatega teleta je judovskega izvora, ples okoli zlatega teleta je judovsko življenje, okoli zlatega teleta pleše jud tudi danes in je potegnil v ta vrtinec vse moderno človeštvo, oziroma tiste, ko so se znali s tem okoristiti.

Če se človek vpraša, kje imajo te lastnosti svoj najgloblji izvor, najde odgovor v že omenjenih besedah Mozesovih, oziroma Kristusovih: Jud je trdega srca; mi pravimo po domače: on sploh srca nima. Jud je hladen mislec, Jud zna izborno računati, Jud vse dobro pretehta, Jud stremi s hladnim razumom le za enim ciljem: kako bi se mu dobro godilo na tem svetu. Zato, kaj bo potem, se jud ne meni; on misli, da bo, če le natančno, po besedi in do pičice izpolni svoje verske dolžnosti, če naklepeta tiste molitve, kolikor mu je strogo predpisanih, če se tolikrat umiva, kolikorkrat mu to vелеva njegova postava, dosegel usmiljenje pri Bogu in se bo potem radoval dalje pri svojih očetih na drugem svetu: to zgolj zunanjo pobožnost je ostro osvetlil in grajal ravno Jezus Kristus. Ni mu pa prav nič za

to, če sovraži tuje narode, če preganja siromake, če izkorišča slabotne, če uniči cele stanove, če upropasti milijone in milijone: to nima zanj nobenega pomena.

Jud ni pesniške narave kakor mi, on ne pozna pristrčnosti razun ljubezni do lastne rodovine in sorojakov, on ne pozna mehkosrčnosti, on se za nič ne navdušuje razun za cekin in za profit. Jud ne ljubi narave kakor mi, to je zanj le šport, pri katerem se da morebiti kaj zaslužiti; vsako veselje, kakor je mi umevamo, pristrčna zabava mu je tuja, on se peča s temi rečmi le, da kaj zasluži. Jud je lastnik nočnih kavarn, tigltan-glov, gledišč itd., kjer se zmisel za zabavo izrablja v špekulativne namene, kjer se ljudi omami, se njihovi živci do skrajnosti dražijo, se jih z vsemi sredstvi moderne tehnike zapeljuje. Kristjan ima potem težko glavo, jud pa dobiček. Železnice, ki so last judovskih družb, poznajo udobnosti za bogate sloje, siromak naj se pelje, kakor se hoče, jud gleda le na to, da mu bo neslo in zato ni čuda, da ne skrbe judovski podjetniki za varnost potnikov in za poštene zaslužek uslužbencev, da le oni vlečejo procento. Isto velja za parobrodne družbe, kar se je jasno videlo n. pr. pri nesreči »Titanica«, ki je bil last judovskega White Stara.

Jud je bil tisti, ki je vpeljal na svetu kapitalistiški način proizvodnje; to je jasno dokazal eden največjih narodnih ekonomov našega časa, profesor Sombart, v svoji knjigi: »Jud in gospodarsko življenje«, ki je izšla letos. Tudi drugi vzroki so učinkovali, da se je podrla srednjeveška oblika gospodarstva, ki so jo ravnale ideje krščanstva, glavni pa je bil Jud, ki se je v 15. in 16. stoletju jel rapidno razširjati po vseh evropskih pokrajinah, potem ko je gospodarsko uničil južne dežele, Španko in Italijo. Judovski trgovec je bil, ki je prvi postavil načelo, po katerem se danes plačuje delavec in po katerem se meri blagu cena; to načelo je prvi tudi zapisal judovski pisatelj. Preje se je plačevalo delavca po načelu, da mora pošteno sebe in svojo družino preživljati, blago je imelo tako ceno, da so jo mogli najširši sloji zmagovati in da je proizvajalec pri tem tudi pošteno izhajal; jud je to preobrnul. Jud je tudi začel z umazano konkurenco na široko, to Sombart nepobitno dokazuje. Jud je iznašel vrednostni papir, menico, moderni sistem izposojevanja, kupčijo s procenti v velikem stilu. Jud je oče moderne borze.

Judovstvo je žal svoje namene v veliki meri tudi doseglo. Judovstvo ni delalo namreč samo na gospodarskem polju, da si krščansko ljudstvo zaslužni, marveč tudi na duševnem. Kristjane so začeli najpreje trovati judovski modroslovci, tajilci Boga in vere, judovstvo je izpodkopalo temelje pravnega življenja, judovstvo je oče liberalizma.

Zveza med judovstvom in liberalizmom je jasna in očita. Jud je velekapitalist — tudi danes so Judi, dasi jih je malo, povprečno pet- do šestkrat bogatejši kakor kristjani — velekapitalizem pa nastopa povsod pod zaščito liberalnih idej in nazorov. Značaj judovstva in liberalizma se popolnoma krije: sebičnost, moč nad pravico, le premožnejši in »inteligentnejši« kaj velja, pod krinko svobode, enakosti in bratstva se ljudstvo uspava, premoti in prevara. Kdor pa hoče spoznati zvezo med judovstvom in socialno demokracijo, naj si ogleda dotično poglavje v Krekovi »Sociologiji«. Krek je edini, ki je že pred leti to važno in zanimivo stvar obširno obdelal, Sombart se te stvari v svoji letos izišli knjigi tudi dotika, drugod se pa to vprašanje znanstveno ni obdelalo in vendar je sila važno.

To nekaj misli o tem važnem vprašanju. Naše krščansko ljudstvo mora nevarnost judovstva jasno poznati. Naši predavatelji naj to stvar obdelujejo; se veliko preveč zanemarja. Liberalci vedno taje, da je judovstvo nevarno. Že vedo zakaj, liberalci in jud sta sin in oče.

Srbsko vprašanje.

Vsi vemo, kako je važno hrvaško in srbsko vprašanje. Saj gre zdaj v naši državi za to, da se Slovenci in Hrvati združimo v eno državno celoto, dobimo samoupravo in se v okviru hrvaške države razvijamo kulturno in politično, kakor nam gre po božji in človeški pravici. Pri tem pa seveda ne moremo pozabiti na Srbe. Ta reč bo delala največje preglavice. Saj je jasno, da vlada med Slovenci, oziroma Hrvati na eni in Srbi na drugi strani zelo veliko nasprotje. Čimbolj nasprotni elementi se pa medseboj združijo, tem slabše je za celoto. Tisti Slovenci in Hrvati, ki to nasprotstvo taje, so ali naivneži ali pa imajo pri tem namen, to so namreč slovenski in hrvaški liberalci. Ampak nasprotstvo je, nobeni pohodi v Beograd je ne morejo spraviti s sveta in naj izvestni listi še tako ginljivo pišejo o slovenski vzajemnosti.

Srbi so večinoma liberalci. Oni imajo glede države, glede šole, glede zakona, glede kulture sploh skoziinskozi liberalne nazore. Potem pa so Srbi po večini nasprotni avstrijski monarhiji. Njihov cilj je, Srbe združiti, kar jih je v Avstriji in na Ogrskem in jih srbskemu kraljestvu priklopiti, ki naj bi potem na Balkanu igralo prvo vlogo in tvorilo protiutež proti Avstriji. Zato se tudi bratijo z Lahi in Rusi, sploh z največjimi sovražniki Avstrije. Kdor hoče to utajiti, ta ali sam ni pri zdravi pameti ali pa ima druge za tako peklensko neumne, da mu bodo verjeli.

Odkod pa ta srbski liberalizem in njihovo Avstriji več ali manj sovražno mišljenje?

Srbsko ljudstvo je dobro, pametno in zlasti v gospodarskem oziru zelo trezno misli in izborna dela; seveda ima na drugi strani velike napake, zlasti politično strankarske razmere so zelo zastrupljene. A to ljudstvo se dá povzdigniti, je silno bistre pameti. Srbe pa truje njihova inteligenca. Odkod pa to, da ima ta toliko vpliva na ljudstvo? To pohaja od tega, ker je srbska duhovščina vsa do mala prav takih nazorov kakor inteligenca, je prav tako liberalna, da, naravnost svobodomiselnost, in duhovščina ima velikanski vpliv na ljudstvo. So seveda izjeme, imamo globoko pobožne, čestitljive duhovne med Srbi, a ti so izjeme, ki le pravilo potrjajo.

Srbska duhovščina se je deloma vzgajala na liberalnih vseučiliščih, zlasti v Berlinu, se je navzela svobodomiselnega protestantskega duha in celo taki se dobe med njimi, ki Boga tajijo, takih pa, ki Kristusa nimajo za Boga, cerkev pa smatrajo za človeško ustanovo, je zelo, zelo veliko. Pravoslavstvo, ki ga Srbi izpovedujejo, se sploh nahaja v veliki krizi. Večji del srbske duhovščine pa je neizobražen, nekateri komej bero svoje bogoslužne knjige in razun obredov ne znajo ničesar. Cerkev je popolnoma odvisna od države, duhovni so uradniki, strankarsko politično življenje jih razjeda. Pridig ne poznajo, ljudstvo ne pozna krščanskega nauka, srbska inteligenca se sploh zna samo še prekríževati in peti stare cerkvene pesmi. Nekaj je že, boljše kot nič, a seveda veliko premalo. Tako talentirano ljudstvo, pa v verskem oziru tako zapuščeno! Da trpi vsled tega zelo moralno življenje, je jasno. Popi se smejo ženiti, kako to kvarno vpliva, je zgodovina jasno dokazala. Popa tarejo družinske skrbi, komej se preživlja, je zato od svojih faranov popolnoma odvisen, ne more dati ljudem posebnega zgleda. Vpliv pa ima, ker ljudstvo je vendarle po svoje globoko verno. A popi mu premalo dajo, so ali svobodomiselnosti, ali materialisti, ali neizobraženi, vsekakor pa vsi hudi politiki in ta politika se tako glasi: Sovraštvo proti katoličanstvu! Srbi so edini, ki kaj veljajo na svetu! Srb mora sam vladati na jugu. To so kajpada napačni nazori. Seveda je danes veliko srbske duhovščine, ki drži s Hrvati, pa seveda pod pogojem, da se Hrvati poliberalijo in s Srbi tako potegnejo, da jim bodo politično v vsakem oziru sledili. To pa je za Hrvate, to je za Slovence absolutno nemogoče. Mi nočemo ne liberalizma niti nočemo biti pod Veliko Srbijo, ampak naš življenjejski interes je biti pod Avstrijo! Le na tej podlagi je mogoče s Srbi skupaj iti. Kar pa se tiče vere, pa mora

misel na kakšno pravoslavno propagando biti popolnoma izključena, čeprav so mnogi naši liberalci za to reč navdušeni.

Kdo bi rekel, da je slika, ki smo jo podali o srbskem pravoslavstvu, ki je glavni vir vsega zla na Srbskem in ki je največja ovira, ki nas od Srbov loči, pretirana. Ne, mi pravoslavcev ne sovražimo. Mi tudi mislimo, da bi se dalo pravoslavstvo tako reformirati, da bi ne bilo tako kvarno. Mi menimo, da bi katoliki in pravoslavci mogli mirno drug poleg drugega živeti, morebiti še bolj kakor katolik ali protestant. Toda, kakoršne razmere so danes, je to čisto izključeno. Le čujmo, kaj pravi o stanju srbske pravoslavne cerkve pravoslaven Srb, duhovnik!

Te dni smo dobili v roke že 30 let izhajajoči »Hriščanski (krščanski) Vestnik«, ki se tiska v Belgradu in je cerkven list. Piše ga častit srbski duhovnik, proto Ilič. Kaj pravi on o srbski cerkvi? Takole:

»Srbska cerkev nam nuja žalostno podobo. Naša cerkev je bolna, nevarno bolna, tako dolgo bolna, da je ne morejo ozdraviti nobena za hip ponujana sredstva.« In zdaj čujmo sledeče pretresljive besede: »V zgodovini krščanske cerkve se bo težko našla doba, ki bi se dala primerjati z dobo, v kateri živi zdaj srbska cerkev. V življenju pravoslavne cerkve nahajamo zelo težke in nerazveseljive momente; prestala je bridke izkušnje in huda ponižanja, toda take sramote, takega razpada ni nikjer in nikoder, odkar je bil Zveličar na Golgoti križan! Od onega dne, ko je Kristus dal Apostolom oblast na zemlji zavezovati in odvezovati, se ni v nobenem delu Kristusove cerkve tako babilonsko in škandalozno zavezovalo in odvezovalo, kakor se danes zavezuje in odvezuje v srbski cerkvi. Odkar je na zemlji čreda Kristusova, niso nikjer pastirji tako po volkovo svojih čred pasli, kakor pri nas, in tudi nikjer ovce niso bile tako razjarjene zoper svoje pastirje, kakor se to godi v pravoslavnem kraljestvu srbskem!«

Strašna obsodba! Premišljajmo malo o tem zdaj, ko stopa na dan jugoslovansko vprašanje.

Nestrpnost proti katoličanom.

Težko bi bilo dobiti v zgodovini ljudi, ki bi jih človeška zmota in zloba tako krivično sodila in njih upravičene zahteve in klice na tako nasilen način potlačila, kakor je ravno katoliško ljudstvo.

Par zgledov, o katerih razpravlja sedaj naše časopisje.

V Veliki Britaniji živi na irskem otoku narod Ircev, ki je od pamtiveka katoliški, a je svoje katoličanstvo strašno krvavo plačal. Angleški vladarji so jim hoteli usiliti Lutrove nauke in svojo državno vero, in ker

Irec tega ni maral in ostal zvest veri svojih očetov, se je razlila nad njim maščevalna jeza angleških okrutnikov. Skoraj 300 let so angleške vlade to ljudstvo tlačile, teptale, poniževale, mu kradle zemljo in ga vedoma nalašč držale v uboštvo in nevednosti kakor suznja in hlapca. Začelo se je pod kraljico Elizabeto. Kdor je pri svoji veri vztrajal, je bil spoden iz svoje lastne hiše kakor berač; z zobmi je škripal, ko je moral gledati, kako prihajajo tujci na Irsko in zasedajo dedščino njegovih očetov, dočim se je moral sam udinjati pri hiši za hlapca in najemnika. Da bi jim poleg krivice dali okusiti še pelin zaničevanja, so jim prepustili za obdelovanje nerodovitne peščene kose zemlje, katera ni rodila družega kakor plevel in osat in še to pičlo. To je pa bil šele začetek. Pod Elizabetinimi nasledniki je bilo stanje ljudstva še slabše. Katoliški Irec ni mogel na Irskem zemljišča ne kupiti, ne podedovati; angleška vlada je tako nanje pritiskala, da je začelo vse propadati, kmetijstvo, obrt, trgovina in narod. Živeli so se samo od zemlje, ki so jo v najem vzeli od angleških veleposestnikov, katerim jo je angleška vlada izročila, potem ko jo je Ircem ukradla. In še od tega, kar so pridelali, so morali plačevati desetino veleposestniku in angleškemu pastorju, dasiravno ni imel kaj iskati v irskih vaseh. Da bi narod čisto poneumnil in zaslužnil, so katoliške duhovnike preganjali iz dežele in postavili anglikanske pastirje; niti ljudskih šol jim niso hoteli dati. Če se je pa ljudstvo uprlo in se hotelo rešiti tega neznosnega jarma in okov, v katere je bilo ukovano, pa je pridrla angleška vojska, ki jih je zopet z mečem v roki priklenila na stare verige. Samo za časa francoske revolucije je padlo v boju proti angleškim tiranom 30.000 irskih junakov. Edini človek, ki je v teh strašnih časih stal Ircem na strani, jim hladil pekoče solze, celil njihove rane, jih vzpodbujal k pogumu, kažoč na sodbo božjo in sveta in jim prižigal up v zmago pravic ljudstva, je bil irski duhovnik, ki je stal med njim in narod pógina rešil: Na Irskem je zavládala taka beda in zapuščenost, da je od leta 1845 do 1850 nič manj kakor 200.000 ljudi lakote pomrl in da se je v tem času dva milijona ljudi v Ameriko izselilo. Irška je postala pravi otok mrtvih.

In zakaj vse to? Ker je irski narod ostal zvest svoji veri in ni hotel spremeniti svoje-ga verstva kakor spreminja človek svojo suktnjo. Zahteval je nadalje, da se mu vrne njegova zemlja in svoboda, katero so uživali njegovi očetje. Ali niso bile to upravičene zahteve?

Po tolikih stoletjih je prišla vendar angleška vlada na to, da popravi grehe svojih prednikov; vzbudila se je končno tudi mrzla angleška vest in sedanja angleška vlada je predložila angleški zbornici postavo, po

kateri bodo dobili Irci svoj lasten parlament, svoje poslance in svoje ministre; sploh Irska bo postala slobodna in prosta. Ves svet bi moral s toplim navdušenjem pozdraviti ta čin pravičnosti in čestitati temu skozi stoletja tlačanemu narodu, ki si je zgradil s svojo svobodo na mrličih — žrtvah angleške krutosti — in svojo zemljo gnojil s svojo krvjo. In vendar se ni razen katoliških listov nihče spomnil tega važnega trenutka, ko je plačala angleška vlada svoj dolg in dala zadoščenje užaljeni pravici. Nasprotno veliki liberalci, ki toliko govore o svobodi in narodnih pravicah, so šli deloma nemo preko tega dogodka, deloma pa še hujskajo anglikanske Angleže, da bi to postavo preprečili. Seveda Irci so katoličani in katoličan naj ostane uboga para, uprežena v liberalne vozove in uklenjena v liberalni jarem. — Drug zagled, kako nestrpen je svet proti katoličanom, nam nudi nemška država.

V nemški državi je postava, po kateri je prepovedano duhovnikom jezuitom prestopiti nemška tla in se tamkaj naseliti. Študent, ki je svoje študije dokončal in stopil v jezuitski red, je izključen iz svoje domovine. Hočeš, nočeš, pustiti mora svoje domače, svojo domovino, ker postava to ukazuje. Hudodelci, tatovi, anarhisti, se slobodno gibljejo po svoji domovini, za človeka pa, ki se je zavezal svoje življenje posvetiti Bogu in ljudstvu, zanj ni prostora v deželi. Še več! Na Nemškem so še nekatere pokrajine, v katerih morajo katoliški otroci zahajati v protestantovske šole, obiskovati protestantovski verouk in do zadnjega časa so morali biti še pri protestantovski službi božji. Dobe se še celo občine, kjer svetna oblast prepoveduje katoličanom zidate cerkve in imeti svojega stalnega dušnega pastirja. V Nemčiji so visoke šole, ki imajo take štatute, po katerih je profesor katoličan nemogoč. In svet vpije, da so katoličani nestrpní! V katoliških deželah žive judje, brezverci, svobodomisleci, protestantje svobodno kakor ptica v zraku. Najboljša in najbolj plačana mesta imajo v rokah in niti najmanjši las se jim ne skrivi.

Ali hočemo spomniti nadalje na Rusijo in Portugalsko? Berite dr. Lenardov spis: »Krvav list iz ruske zgodovine«! Človeku se zdi, da je zašel med avstralske divjake, ko čita, kako so ruski kozaki pridrli v poljske župnije, cerkve zapirali, v hiše udirali, poljske župnike izganjali, žene in dekleta onečaščali, ljudi z bičem pretepavali, v smradljive ječe gonili in nekatere do smrti mučili. In vse to, ker se niso hoteli izneveriti katoliški veri; in to se ni godilo v turških časih, ampak v 19. stoletju! To je svoboda! Ruski uradniki kradejo, sleparijo, žive kot največji lahkoživci, vse to je v redu, če pa hoče Rus v katoliško cerkev, naj bo pripravljen na pregnanstvo v Sibirijo. Ali hočete,

da govorimo o Portugalski, kjer se mečejo bombe na procesije?

Ko bi imeli katoličani le približno toliko pravic in svobode, kakor jo imajo ti ljudje, ki o katoliški nestrpnosti vpijejo!

In ali je pri nas na Slovenskem kaj drugače? Vsak pojav naših društev hoče liberalno časopisje zadušiti, na vsakega človeka, ki se je predrznil na glas povedati svoje katoliško prepričanje, se vrže liberalno časopisje in ga razcefra v tisoč koščkov, vsako najmanjšo slabost in nerodnost obesi na veliki zvon, hoteč naše ljudi osramotiti in jim enkrat za vselej veselje vzeti za delo katoliške prosvete. Ko so naši fantje v prejšnjih časih svoje mladostne nerodnosti uganjali, se ni živ krst zanje zmenil. Če pa sedaj kak Orel malo zavriska in zapoje, bo gotovo drugo jutro v listih, kako strašna hudobija se je pripetila, kako pohujšanje širijo katoliška društva in da mora cela kranjska dežela stopiti na nogo, da se to strašno hudodelstvo v kali zatre. No, hvala Bogu, tega smo se že navadili in nas pusti čisto mirne.

Kako vse drugače se dela z svobodomisleci! Profesorji na visokih šolah uče lahko največje bedarije in ubijajo v mladih dušah versko prepričanje, pisatelji proslavljajo v knjigah in na odru največje umazanosti, judovski magnati zaslužijo na en dan na škodo ljudstva po več milijonov, po mestnih odrih se zvirajo napol oblečene babure, anarhistom se dovoljujejo lastni klubi, kjer brusijo nože, vsega tega nihče ne vidi, pač pa se zaganja svet v najmanjši pojav katoliške manifestacije.

Naloga mladinske organizacije pa bodi, svoboda tudi za nas, katoličane, za naše organizacije, za neoviran razvoj katoliške misli!

Delavski boji.

Ves svet je živel letos pod vtisom velikanskih delavskih bojev. Na Angleškem je dvignil rudar svojo žuljavo pest in zahteval, naj mu gospodar določi, koliko da mora za svoje delo najmanj zaslužiti. Zahteval je, naj odrasli delavec zasluži dnevno najmanj 6 K, mladostni pa 3 K. Lastniki premogokopov, bogatini, ki jim ni pri srcu usoda delavcev, marveč, ki jim gre zgolj za to, da sami kupičijo vedno večje zaklade, niso hoteli delavcem dovoliti, kar so zahtevali. Do 800.000 premogokopov je pričelo nato stavkati. To pa še ni bilo vse. Na premog se namreč navezane tudi vse tiste tvornice, ki jih goni par, nadalje tiste železnice, ki jih gonijo parni stroji in pa morsko paroplovstvo. Veliko tvornic so zaprli, ker ni bilo premoga, da bi kurili parne kotle, železnice in prekmorske paroplovne družbe so bile prisiljene omejiti promet. Neprosto-

voljno je bilo zato prisiljeno počivati še 900 tisoč delavcev!

O posledicah te stavke so dohajala v svet o stradajočih delavskih rodbinah poročila, ki morajo pretresti srce vsakega človeka. Solza tistih ubogih mater, ki niso mogle dati kruha plakajoči svoji nežni deci, ni štel nihče razven tistega, ki vlada nad zvezdami, ki jih je zapisal v tisto knjigo, kjer so zapisani tudi tuji grehi tistih brezsrčnih liberalnih denarnih mogotcev, ki so toliko gorja in obupa povzročili.

Angleška vlada je končno predložila angleški postavodajalni zbornici neko postavo, ki določa angleškemu delavstvu nekako najnižjo plačo, postavo, ki sicer delavcev ni zadovoljila, a je vseeno velik korak naprej v boju delavstva s krutim, brezsrčnim in brezvestnim velikim kapitalom. Ta postava, dasi nepopolna, kakor ne more biti popolno nobeno človeško delo, bo gotovo vplivala tudi na postavodajalne zastope drugih držav. To je neposreden uspeh velikega letošnjega boja angleških premogokopov.

Druga slika: V tistih premogokopih ob Ruhri, kjer dela tudi zelo veliko slovenskih delavcev, so ob zadnjih volitvah v Nemčiji zmagali s svojimi kandidati krščanski delavci. Porazili so brezversko največjo zaslepljevalko delavcev, socialno demokracijo. Stavko angleških premogarjev so hoteli izrabiti socialni demokrati zato, da rudarje spravijo v stavko in uničijo strankarsko neodvisno krščansko rudarsko organizacijo. Ne da bi se sporazumeli z mogočno krščansko strokovno organizacijo rudarjev, so pričeli kar sami stavkati. Računali so, da bodo krščanski rudarji slepo sledili ukazom socialnodemokratskih brezverskih poveljnikov. Krščanski rudarji, resni možje, so pa rekli, ne, kar nam ukazujejo rdečkarji, ne bomo storili. Ne bomo stavkali, ker zdaj za to pravega povoda ni. Kar so rekli, to so tudi storili. Socialni demokratje so sicer besneli, hoteli so s silo prisiliti krščanske rudarje, naj z rdečkarji skupaj stavkajo, a krščanski rudarji se jim niso udali. Sramotno so bili zato rdečkarji prisiljeni prekiniti stavko.

Mogočni socialnodemokratski oholi greben se je zato socialnim demokratom zelo pobesil. Prepričali so se lahko, da tam v tistih velikanskih rudnikih ob Ruhri, v nemški Ameriki, kakor nazivajo te delavske pokrajine, sami ničesar ne zmorejo, če ne sodelujejo tudi krščansko misleči v svojih nestranskih strokovnih društvih združenih delavci.

Na Francoskem zadnje čase ni bilo velikih delavskih bojev. A boji, ki jih je zadnja leta borilo francosko delavstvo, nam dokazujejo, da se je francoskega delavstva polastila topost, obup. Francosko delavstvo namreč v delavskih bojih uvaja sabotazo, to

se pravi, da dela z bombami, če more, da podira tvornice in da uničuje stroje.

Pojavov v delavstvu ne more »Mladost« prezreti. Saj je organiziranih v našem Orlu veliko naših delavskih mladeničev. Zato, ko beležimo zadnje velike delavske boje, kratko besedo tudi o organizaciji slovenskega delavstva in o bojih našega slovenskega delavstva.

Slovensko delavstvo je organizirano v krščanskosocialni, v socialnodemokratski in deloma tudi v liberalni takozvani narodnodelavski organizaciji. Mladeniči, ki so vam znana po »Mladosti« in po dr. Krekovem »Socializmu« in dr. Krekovih »Črnih bukvalah« za ljudstvo pogubonosna načela gospodarskega liberalizma za kmeta in delavca, ne smejte se, ko čitate, da se tudi slovenski liberalci štuli in išče med delavstvom ljudi, ki bi flikali tolikrat poraženo slovensko liberalno krdelo. Saj veste, da kdor se ne uči, ne more poznati pogubnega nauka o liberalni gospodarski svobodi, zla, ki ne uničuje in ki ni zaslužnjilo le liberalnemu bogatašu delavstva, marveč poizkuša in je deloma tudi zaslužnjilo kmeta. Zato lahko tudi delavstvo zaničujoči liberalizem vjame kakega reveža delavca v svoje mreže, ki ne ve, da je še večji njegov sovražnik liberalizem, kakor socialna demokracija.

Pri nas na Slovenskem je imelo delavstvo hude boje. Krščanskosocialna slovenska delavska organizacija je borila primeroma še hujše in daljše boje, kakršne je borilo n. pr. angleško delavstvo. Mesece in mesece se je bila n. pr. velika vojska med slovenskim krščanskosocialnim delavstvom in judovskim kapitalom v Medvodah in v Vevčah. Mladeniči! Nikdar ne pozabite, da je v tej vojski tisto malo socialnih demokratov pri Devici Mariji v Polju kršilo delavsko slovo, medtem ko je naš pošteni kršč. kmet z vso svojo močjo pomagal krščanskosocialnemu delavstvu, ki se je borilo za boljši kosček kruha.

Mladeniči! Povejte tudi, kadar nanese prilika, da ni bilo delavskega boja na Slovenskem, kadar je plapolala razvita kršč.-socialna vojna zastava, da bi ne bili naši liberalci v svojem časopisju hujskali proti delavstvu, kakor so liberalci tudi vselej hujskali proti kmetu, kadar se je vzdignil za svoja prava.

Zadnji veliki delavski boj na Angleškem nam tudi kaže, da sebični bogataši niti mrvice nočejo več delavstvu dovoliti, kakor tega niso hoteli dovoliti n. pr. kršč.-socialnem papirnem delavstvu v kartelu združenih judovskih lastnikov avstrijskih papirnic.

Bodoči delavski boji bodo hudi, še veliko hujši, kakor dosedanji. Združeni brezvestni kapital, lastniki tvornic in rudnikov so že tudi pri nas združeni v mogočnih kar-

telih, ki so naperjeni tako proti kupujočemu občinstvu, kakor proti delavstvu.

Mladi delavci! Mladi ste. Polni ognja, navdušenja za našo stvar, za naše svetinje. Zato znakov naše dobe ne prezrite! Vaše mesto mora biti tudi popolnoma izpolnjeno v strokovni organizaciji slovenskega krščanskosocialnega delavstva. Veliko jih je med vami, ki ste že zdaj na vodilnih mestih strokovne organizacije slovenskega krščanskosocialnega delavstva. Čast vam! Skrbite pa tudi za to, da se slovenske kršč.-socialne strokovne organizacije z vašim delom ojačijo in se vrste slovenskega krščanskosocialnega strokovno organiziranega delavstva pomnože.

Časi so resni! Vsi na plan!

Nečuvena žalitev katoliškega prepričanja.

V nemškem državnem zboru je nedavno izbruhnil naravnost velikansk vihar odobravanja, ko je označil poslanec katoliškega centra Gröber nek odgovor nemškega vojnega ministra kot nečuden. Gospod von Heeringen, nemški vojni minister, namreč ni pričakoval, da povzroči tak vihar, ko je z vso prirojeno ošabnostjo pruskega junkerja oholo izjavil, da v častniških krogih ne more obstati tisti, ki se noče dvobojevati. Zadeva je silno važna tudi za nas avstrijske katoličane, ker glede na dvoboj vladajo v naših častniških krogih ravno taka zastarela načela o dvobojevanju, kakor v nemški armadi, načela, ki so jih Angleži že pred desetletji vrgli tja, kamor spadajo, v staro šaro.

Stvar je ta-le. V würtemberškem mestu Mergentheim obstoja že več let prostovoljni rešilni oddelek, ki ga je vodil neki dr. Schumm, ki je pa moral radi raznih nerodnosti odstopiti in so člani na njegovo mesto leta 1909 izvolili dr. Sambetha. Dr. Schumm je nato pisal dr. Sambethu razžaljivo pismo, ker je dobro vedel, da se dr. Sambeth, odločen, prepričan katoličan, ne bo dvobojeval in ker je s svojo spletko hotel dr. Sambetha prisiliti, da odloži svojo šaržo kot častnik nemške armade.

Častno sodišče zdravnikov v Schwäbisch-Hallu je vso zadevo natančno preiskalo in je dr. Schumma, ki ni hotel žalitve preklicati, ukorilo. Večje kazni častno sodišče dr. Schummu ni moglo prisoditi. Častno sodišče zdravnikov je naglašalo, da hoče dr. Sambetha prisiliti, da se dvobojuje, dasi pozna dr. Sambethovo versko prepričanje. Schumm je nato zagrozil, da hoče vso stvar toliko časa gnati naprej, da se dr. Sambeth ali dvobojuje ali pa, da bo moral odložiti svojo šaržo kot častnik. Dr. Sambeth je častnemu sodišču izjavil, da dr. Schumma ni pozval na dvoboj, ker spoštuje božje zapo-

vedi, ker spoštuje postave, ker misli logično in ker se ozira na svojo rodbino. Ker dr. Schumm svojih žalitev ni preklical, je dr. Sambeth dr. Schumma tožil. Meseca aprila 1910 je sodišče v Mergentheimu obsodilo dr. Schumma radi razžaljenja časti, da je moral plačati 200 mark denarne globe.

Kakor sodi zdrav človeški razum, je bila stvar zdaj končana. Dr. Schumma so obsodili njegovi stanovski tovariši, obsodilo ga je tudi sodišče. Zdaj je pa posegla vmes vojaška oblast. Nastopila pa ni proti žaljivcu, marveč preganjati je pričela tistega, ki je bil razžaljen. Meseca oktobra 1909 je razsodilo vojaško častno sodišče, da je domobranski nadzdravnik dr. Sambeth opustil si pridobiti stanu primerno zadoščenje radi težke žalitve v sporu z nekim stanovskim tovarišem in da zato predlaga, naj se dr. Sambeth iz armade odslovi. Sklep razsodišča so predložili nemškemu cesarju, ki je tako-le odločil: Ker nadzdravnik dr. Sambeth ni nikdar nameraval pozvati svojega nasprotnika osebno na odgovor, se ni šlo za nikako častno postopanje in zato častno sodišče tudi ni imelo dolžnosti, da se doseže sporazumljenje. Glede na uvedbo častnosodnega postopanja in glede na predlog pripomnim, da častno sodišče ne more presojati, če kdo iz verskega prepričanja načelno zametava dvoboj, dasi sanitetni častnik, ki postopa glede na to naziranje v protislovju s temeljnim naziranjem svojih stanovskih tovarišev, ne more več ostati v svoji službi. Zato odklanjam odločitev glede te stvari in ukazujem, naj se tozadevni spisi smatrajo za rešene. Upoštevati pa hočem, kar se je dognalo, da dr. Sambeth ni zakrivil žalitve in zato milostno dovolim, da nemudoma vloži prošnjo za izstop iz častniškega zbora.

Vsebina dolge odločbe je ta-le:

Poštenjak, ki ga je brez vsakega povoda razžalil brezznačajnej, ni vreden, da nosi častniški portepe, ker je katoličan in ker uboga, kar mu ukazuje njegova vera. Človek pa, ki nima niti toliko poštenja, da bi se sramoval brez povoda žaliti in ki so ga zato obsodili tako njegovi lastni stanovski tovariši kakor sodišče, je še vedno kras nemške armade. Častno sodišče častniškega zbora proti njemu ni niti preiskave vpeljalo. Prav je imel zato poslanec Erzberger, ki je rekel: »Nečuveno je, da mož, ki postopa tako, kakor mu to velevalo božje in državne postave, ni vreden pripadati častniškemu zboru. Kabinetno ordo v Sambethovem slušaju čuti krščansko ljudstvo kot udarec v obraz!«

Pri nas v Avstriji se glede na dvoboj v armadi postopa ravno tako, kakor v Nemčiji. Če to koristi ugledu armade, če služi ugledu častniškega zbora, če pospešuje praviciljubje, je vprašanje, ki so ga napredni Angleži že rešili, ki ga je že rešil tudi cesar

Jožef II., ki je dvobojnike najhujše obsodil in ki ga mora v smilu postave in v duhu našega časa rešiti tudi naša armada. Katoliški poslanci naj bi tudi pri nas staroverskim dvobojnim krvavim in nekrvavim igračam obračali večjo pozornost, kakor jo zdaj obračajo!

C. in kr. skupna ministrstva.

Dr. L. P.

1. Zunanje ministrstvo je poklicano varovati naše interese zunaj naših meja nasproti drugim državam. Ono zastopa monarhijo pri sklepanju pogodb z drugimi državami, kakoršna pogodba je na primer trozvezna pogodba med našo državo, Nemčijo in Italijo ali razne trgovinske pogodbe, ki določajo v prvi vrsti koliko blaga in pod kakimi ugodnostmi sme uvažati na leto tuja država v našo in nasprotno. Zunanje ministrstvo tudi posreduje med našimi vojaškimi, upravnimi in sodnimi oblastvi in oblastvi drugih držav. Če hoče na primer ljubljansko deželno sodišče, da vjamejo na Ruskem zločinca, ki je ušel čez mejo, se ne sme obrniti za pomoč naravnost do ruskih sodišč, ampak potem zunanjega ministrstva.

Da more ministrstvo za zunanje stvari svoje naloge dobro izvrševati, ima posebne urade po važnih mestih drugih držav, in sicer c. in kr. poslaništva in c. in kr. konzulate.

Poslaniki zastopajo državo pri tujih vladarjih in vladah. Kadar gre za posebno važna državna vprašanja, sestane se minister sam s svojim tovarišem, ki vodi zunanje zadeve tuje države, večkrat pa tudi vladarja sama. Poslaniki morajo paziti, da se tuje vlade res drže pogodb, ki so jih sklenile z nami. Varovati morajo naše državljane, ki žive v tujini, pred krivicami tujih oblastev in jim pomagati v takih slučajih do odškodnine in zadoščenja. K poslaništvom se torej zatečejo državljani v tujini, kadar je v nevarnosti njihovo življenje in imetje, kakor to čitamo ob vsakokratnih nemirih. Poslaništvo je poklicano svetovati tudi sicer državljanom, ki so morali zapustiti rodno zemljo in šli iskat kruha v drugi svet. Poslaniki morajo posebno pazno slediti vsem dogodkom v tuji državi, ki bi mogli imeti dobre ali slabe posledice za našo zunanjo politiko, nujno in točno morajo poročati o vsem važnem svojemu ministru. Predno na primer izbruhne vojska med dvema državama, poteče gotovo poslaniškega črnila po njihovih spisih vsaj toliko, kakor pozneje krvi po bojnem polju.

Tem zadevam pravimo, da so diplomatične. Latinska beseda diploma pomeni namreč važno uradno listino. Vsak

poslanik mora dobiti od vladarja poverilno listino, s katero se izkaže pri tuji vladi, ko nastopi svojo službo. Pravimo jim zato diplomati. Ker pa vidimo, da morajo biti poslaniki res brihtne glave, če hočejo varovati koristi svoje države in svojih državljanov med tujci, s katerimi morajo prijazno občevati, a prav nič zaupati, zato pa tudi v navadnem življenju takim prefrigancem pravimo, da so »diplomati«.

V onih mestih tujine, kjer je razvita trgovina, posebno kjer kupujejo ali prodajajo blago naši trgovci, imamo pa posebne trgovinske urade, ki jim pravimo konzulati. Konzulatoma načeljujejo general-konzuli, konzuli ali podkonzuli, ki so državni uradniki, v manj važnih mestih pa imenuje vlada kakega tamošnjega trgovca za konzularnega agenta ali pa častnega konzula. Konzulati morajo točno poročati zunanjemu in obema trgovinskima ministrstvom o trgovinskih in družabnih razmerah svojega kraja. Njih trgovinska poročila, posebno ona o tržnih in kreditnih razmerah ali o izseljeništvu se priobčijo trgovskim in obrtnim zbornicam kakor tudi časopisom, da se domači trgovci morejo poslužiti tamošnjih ugodnosti ali pa varovati pred izgubo.

Sodržavljane morajo konzulati varovati, kadar so v nevarnosti njih pravice, njih življenje, premoženje ali obrt. Onim, ki so v stiskah, morajo pomagati ali jim omogočiti, da se vrnejo v domovino. O vseh tam naseljenih sodržavljanih vodijo matrike, to je rojstne, poročne in mrtvaške knjige, in jim izdajajo potrebne listine. V kolikor pripuščajo to državne nagodbe, pa urejujejo po tam umrlih sodržavljanih zapuščino in skrbé za ostale.

Kapitani avstrijskih in ogrskih trgovskih ladij se pri dohodu v luko morajo zglašiti pri avstro-ogrskem konzulu. Ako ponesreči kaka ladja naše monarhije, mora skrbeti najbližji konzul za pomoč in rešitev.

Zanimivo je, da na Turškem, Bolgarskem, v nekaterih severoafriških pokrajinah in na vshodu konzulati poslujejo tudi kot sodišča za naše državljane, bodisi v premoženjskih in osebnih zadevah, bodisi v kazenskih stvareh, tako da našim ljudem ni treba hoditi iskat pravice pred turške sodnije, kar je gotovo neprecenljive vrednosti, ker splošno je znano, da turške sodbe niso ravno »salamonske«.

Ministrstvo za zunanje zadeve je obenem tudi ministrstvo vladarske hiše. Kot tako uraduje v osebnih stvareh vladarske družine.

2. C. in kr. vojno ministrstvo je najvišje upravno oblastvo nad skupno armado in mornarico. Naše vojaštvo se namreč deli v skupno armado, to so c. in kr. pehotni, konjeniški, topničarski polki i. dr., ter v c. k. r. avstrijsko in posebno k. r.

ogrsko - hrvatsko domobranstvo. Uprava skupne armade je podrejena skupnemu vojnemu ministru, za upravo domobranstva pa ima vsaka državna polovica svoje- ga domobranskega ministra.

Vojno ministrstvo ima poseben uradni oddelek za mornarico. Podrejeni so mu predstojnik generalnega štaba in generalni nadzorniki posameznih vrst vojaštva, ki skrbijo za to, da se naše čete vežbajo enotno in izpopolnjujejo, da so pripravne vsak čas za boj. To je zelo potrebno, kajti v moderni vojski bo zmagala le ona armada, ki bo poleg dobrih vojakov imela tudi vse novo orožje in druge pripomočke, ki jih nudi moderna tehnika.

3. C. in k. skupno finančno ministrstvo upravlja skupne dohodke in stroške, kojih proračun in obračun odobre delegacije. Vodi tudi upravo Bosne in Hercegovine.

O zunanjem ministrstvu smo napisali nekaj več, in to radi lažje presoje sedanjih ne posebno prijaznih zunanjih političnih razmer, posebno pa poznanje njegovega delokroga more koristiti onim, katere prisili usoda, da zapuste rodno grudo in gredo iskat zaslužka v tujino.

Nagovor pri poroki*) načelnika Zveze Orlov, gospoda Alberta Jeločnika, uradnika 'Ljudske posojilnice', z gospodično Minko Bonačevo.

(Govoril gospod stolni kanonik Josip Šiška.)

Predraga ženin in nevesta!

Prišla sta na to sveto mesto, da bi tukaj vpričo živega Boga in pred odličnimi pričami izjavila, da se hočeta vzeti v zakon ter prejeti blagoslov svete cerkve za svojo zvezo. K temu pa vaju ne nagiba samo vajino srce, ampak tudi sveta katoliška cerkev. Hvalevredna navada vsakega pravega kristjana je namreč, da ne stori ničesar važnega brez Boga, brez prošnje za njegov blagoslov, brez molitve. V zaupanju v Boga dobiva veselje in pogum, iz tega zaupanja črpa svojo moč.

Ker sta v verskih resnicah dobro poučena, mi ni treba razlagati dolžnosti, katere prevzameta z zakramentalno zvezo, ki jo bodeta zdaj sklenila. Prepričan sem namreč za trdno, da bosta — kakor doslej — tu-

*) Poroka se je obhajala minulo soboto, dne 4. maja 1912, v krasno ozaljšani in razsvetljeni župni cerkvi Marijinega oznanjenja v Ljubljani. Gospod župnik in konzistorialni svetnik P. Hugolin Sattner je kot voditelj cerkvenega pevskega zbora ob vstopu ženina in neveste v cerkev mojster-ski zaigral krasen preludij v zahvalo nevesti, ki je bila skozi devet let med najmarljivejšimi pevkami njegovega zbora. — Kot prič sta prisostvovala poroki gospoda Nikolaj vitez Gutmansthal Benvenuti, graščak v Novem dvoru pri Radečah, in tovarnar Ivan Bonač, stric nevestin.

di v bodoče zvesto hodila po poti, ki vama jo odkazuje Bog po svojih zapovedih. Ako pa nadaljujeta to pot, smeta imeti neomajno zaupanje vanj, ki vaju je vodil dozdej tako čudovito, da sta si v sredi zapeljivega sveta ohranila neomadeževano tisto krepost, ki najbolj diči vsakega krščanskega mladeniča, vsako krščansko devico.

Tebe, dragi ženin, je Bog še prav posebno izbral za svoje orodje, da si pomagal nesti njegovo ime med mladeniče po širni Sloveniji. V hudem boju za vzvišena načela orlovske organizacije si si okrepil svoj značaj tako, da nimam niti najmanjše bojazni, da bi kdaj krenil s pota, po katerem si hodil toliko let tako pogumno in neustrašeno, ne zmeče se za nikako zasramovanje in zaničevanje. V sveti navdušenosti za Boga in domovino si postal v svojih mladostnih letih blagovestnik, ki si z orlovskimi krili opetovano preletel slovensko domovino od severa do juga, od vzhoda do zahoda, povsod bodreč mladeniče slovenske za najvišje uzore. Priča sem bil neštetokrat, da te pri teh poletih ni mogla zadržati nobena sila, ne mraz, ne vročina, ne prerana ne prepozna ura, kadar si moral pohiteti med svoje ljubljene brate »Orle«. Za vse to požrtvovalno delo v prilog orlovski ideji ti izrekam v tem slovesnem trenutku iz tega svetega mesta v imenu svete cerkve najiskrenejšo zahvalo!

Pri tem težavnem in napor-nem delu si se podal pod okrilje preblazene Device Marije; njo si si tudi izbral za varuhinjo svojega domačega ognjišča. Moram ti razodeti, da me je močno ganilo sinoči, ko sem videl, kako si prižigal lučico pred krasnim kipom svoje mogočne nebeške Zavetnice, ki bo varovala odslej tvoj hram. Ker si tako svojo mladost žrtvoval svojemu Stvarniku, gojim upravično upanje, da te bo Gospod Bog tudi v važnem in težavnem stanu, ki ga danes nastopaš, podpiral s svojo vsemogočno roko.

Da to moje upanje ni neutemeljeno, mi je najjasnejše znamenje to, da ti je dal tako izredno srečo pri izvolitvi tvoje neveste. — Gospod Bog Ti je izkazal milost, da si si izbral preblago, bogaboječo devico, katere največje veselje je bilo, peti v tej veličastni cerkvi slavo Bogu in Mariji Devici; nevesto, ki tudi kot dobra hčerka Marijina vidi svoj ponos in svojo srečo v tem, da skuša posnemati ta vzvišeni uzor nebeške Device.

In ker sta oba tako zvesta častilca preblazene Device, je pač umevno samo po sebi, da ljubita iz vse duše tudi njene- ga božjega Sina, s katerim se pogosto združujeta v Najsve-

tejšem zakramentu. — Zato vaju je tudi gnalo srce, skleniti vajino zakonsko zvezo v svetišču Marijinem, pri oltarju Marijinem, na dan Marijin (soboto), v mesecu Marijinem. In tudi v osmini slovesnosti ženina Marijinega, svetega Jožefa. Ker je pa letos za našo ljubo Avstrijo tudi evharistično leto, naj vama bo to dejstvo v bodrilo, da z isto vnemo kot doslej pogosto prejemata evharističnega Boga tudi v bodoče. Da bosta tej želji rada ustregla, mi je dokaz to, ker sta želela poročena biti v zvezi z daritvijo svete maše, pri kateri bosta prejela zopet svojega Boga, ki vama je bil vse v preteklosti, vama ostane vse v bodočnosti in bo tudi vajino plačilo v večnosti!

Zato vama kličem, draga ženin in nevesta: Na pravem potu sta! Le pogumno brez strahu pred altar Gospodov, ker se smeta — ako sploh kdo — zanesti na božjo posebno pomoč. Iskrena ljubezen, ki vaju veže, bo po milosti zakramenta svetega zakona le še bolj utrjena in poglobljena, da vama bo s to milostjo lahko izpolnjevati dolžnosti zakonskega stanu, pa tudi nositi težave, ki zlasti v tem stanu nikdar ne ostanejo popolnoma. — Ako vaju Bog obdari z otroci, bosta dobro vedla, kako jih vzgajati v strahu božjem, da bodo deležni iste blaženosti, kakor jo čutita vidva sama ter da jih zopet pripeljeta in izročita Bogu, od katerega jih bosta prejela. Sicer pa, naj pride karkoli hoče, prepričan sem, da vaju bo božja previdnost varovala; le zanesita se nanjo z neomejenim zaupanjem.

K sklepu moram čestitati Tebi, dragi ženin, ker vsa oprava Tvojega stanovanja spričuje, da hočeš, naj bo Tvoj hram hram molitve in prisrčne domače pobožnosti. — Bodi torej vajino zakonsko življenje neprestan skupen slavospev večnemu Bogu tukaj — in zagotovila si bosta srečno časnost, pa tudi presrečno večnost — kar vama obema želim iz vsega srca!

Okrožja.

Šentpetersko okrožje v Ljubljani priredi v nedeljo, dne 19. maja t. l. velik mladeniški tabor v Šmartnem pri Ljubljani. Prireditev se bo vršila po sledečem vsporadu: Zbirališče odsekov onstran Save, kakor Sv. Jakob. Sv. Helena, Domžale, Ihan v Šmartnem ob 1/8. uri zjutraj, zbirališče drugih odsekov ob 8. uri v Mostah na prostorih g. Oražma. Ob 8. uri odhod v Tomačevo. Ob 9. uri shod na prostem pred cerkvijo v Tomačevem; govori br. dr. Lovro Pogačnik; ob pol 10. uri odhod v Šmartno k sv. maši, ki jo daruje preč. g. župnik Šentpeterski brat Janko Petrič. Po sv. maši shod pred cerkvijo, kjer govori g. dr. Krek. Potem skupno kosilo. Popoldne ob 3. uri šmarnice, po šmarnicah ljudska veselica. Vsi odseki se prosijo, da nemudoma naznanijo število udeležencev na naslov: L. Tomažič, Katoliška tiskarna, Ljubljana, da se vse potrebno preskrbi glede kosila. Bližnji odseki se vabijo, da se prireditve v obilnem številu udeležijo. V slučaju skrajno slabega vremena se preloži tabor na dan 9. junija.

Št. Vid nad Ljubljano. Prišel je zopet mesec majnik, očaran z vsem razkošjem in sijajem, kar mu sploh more dati narava, da dostojno proslavi Njo, ki se po pravici sme imenovati naša Mati. Zakaj bi se ne veselil z naravo vred tudi zdrav in vesel mladenič slovenski! Da ne bi prihitel ven v svet, na svež zrak v gorske višave, da dá duška svojim čutilom! Tudi Orli šentviškega okrožja smo pohiteli v nedeljo, dne 5. maja, k Mariji na Šmarno goro. Pridružili so se nam bratje z Viča, na čelu z društveno godbo; nadalje zastopniki z Dobrove, Brezovice in Šmartna pod Šmarno goro ter č. g. kaplan A. Tomelj in pater Ferdinand. Ob 10. uri je imel sveto opravilo č. g. Tomelj, ki sta mu stregla dva brata v kroju; tudi šentviški cerkveni pevski zbor pod vodstvom br. L. Hafnerja je jako lepo pel na koru, cerkev je bila natlačeno polna vernega ljudstva. Po sveti maši je bil velik shod na Planinici, kjer je govoril br. Iv. Podlesnik mnogobrojnim mladeničem, možem, dekletom in ženam. Spominjal nas je, kako velik prepad je med Orli in Sokoli; slednji so se tudi popolnoma udnjali svobodomiseltvu, zato ne uživajo več tistega zaupanja med ljudstvom, kakor so ga nekda. Govornik nas je navduševal za ljubezen do Marije, kateri v čast stoji po naših slovenskih gričih nebroj cerkvá. Posebno je nam fantom priporočal krepost in značajnosti; v toplih besedah se je spominjal šentviškega Orla, ki slavi letos petletnico svojega obstanka. — Premalu je prišel čas ločitve. Viška godba je zaigrala še par lepih komadov in bili smo v Št. Vidu. Razšli smo se pozivljeni za nadaljnje delo; še enkrat milim viškim gostom, ki so odhajali od nas, krepak: Na zdar! Na svidenje zopet prihodnje leto na mladeniškem taboru na Šmarni gori!

Št. Vid-Vič. Okrožje Št. Vid-Vič je imelo dne 21. aprila 1912 svoj redni občni zbor v Št. Vidu. Udeležba je bila polnoštevilna. Pogrešali smo samo zastopnika Zveze in z Iga. Poročilo okrožnega načelnika in tajnika nam je dalo pregled o delu okrožja v preteklem letu. V kratkem je imenovati to-le: 5 sej okrožnega odbora, 3 seje vaditeljskega zbora, 2 okrožna tečaja, okrožna telovadba na Dobrovi, izlet na Šmarno goro. Glavna točka dnevnega reda je bilo vprašanje, ali naj okrožje ostane ali naj se loči v dva dela. Tekom dveletnega obstoja okrožja se je namreč pokazalo, da je razsežnost okrožja prevelika in da vsled tega posamezni odseki posebno v zimskem času ne morejo imeti prepotrebne medsebojnega stika. Vsled tega se je postavila na dnevni red tudi točka: Ločitev okrožja v dva dela. Debata je bila precej dolga in živahna. Nekateri pro, drugi contra. Konečno se je sklenilo, da se okrožje provizorično razcepi v šentvidsko in viško okrožje. Št. Vidu pripadajo odseki: Št. Vid, Preska, Šmartno in Ježica, Viču pa Vič, Dobrova in Brezovica. Glede odseka na Igu se je sklenilo, da se naprosi Zveza, naj ga opravlja ali sama ali pa priklopi kakemu drugemu okrožju. — Nato je imelo vsako izmed novonastalih okrožij svoj občni zbor. Okrožje Št. Vid: Izvolili so se soglasno: Predsednik župnik V. Zabret, podpredsednik župnik J. Lesar, tajnik J. Erjavec, blagajnik P. Žagar, načelnik M. Babnik, podnačelnik F. Šuštar. Sklenilo se je, da se okrožna telovadba vrši v Šmartnem pod Šmarno goro. Za okrožnega organizatoričnega revizorja se je izvolil župnik V. Zabret. — Okrožje Vič: Izvolili so se soglasno sledeči: Predsednik P. Teodor, podpredsednik Mravlje, tajnik Jezeršek, blagajnik Marinko, načelnik Remškar, podnačelnik Vrhunc. Okrožna telovadba prvo leto odpade. Za okrožnega organizatoričnega revizorja se je izvolil Dr. Kotnik. Novonastalo okrožje Vič je Zveza že blagovolila potrditi.

Idrija. V nedeljo, dne 19. t. m., priredi idrijsko okrožje Orlov ob 4. uri popoldan v dvorani hotela Didič javno ljudsko predavanje. Naprošen je tuj govornik. Vse naše somišljenike in prijatelje izobrazbe se tem potom uljudno vabi, da se tega predavanja kar mogoče v obilnem številu udeležijo.

Odseki.

Št. Vid nad Ljubljano. Na veliko soboto smo se udeležili Gospodovega vstajenja polnoštevno v kroju. — Odbor je izključil iz organizacije člana F. K., ker se je izrazil, da bi šel rad k Sokolom, da bo tam bolj »prost in svoboden«. No, Sokoli malo poznajo svobodo, zato so ga že v nedeljo napodili, da je moral iti z njimi v Vel. Lašče. Fantje, kar je gnjilega, naj odpade brez škode. Mi pa naprej, saj zmagujemo! Prapor naš je — križ!

Idrija. Pri nas se vedno živahno gibljemo. Dne 28. prosinca t. l. je priredil naš odsek veselico, katera je prav dobro izpadla. Ker je obhajal odsek ravno petletnico svojega obstanka, je podal predsednik brat Karol Treven na veselici našim vrlim podpornim članom in članicam kratko poročilo odsekovega delovanja. — V tej zimski sezoni imamo fantje redno svoje sestanke vsak petek. Razlaga se knjiga »Mladenčem«, I. zvezek in knjiga »O lepem vedenju«; kot zadnja točka, ki je vedno na dnevnem redu, se razpravlja tudi politično vprašanje. Obiskala sta nas tudi v par večerih gg.: profesor dr. Pregelj in c. kr. učitelj Rafael Gostiša z zelo zanimivimi snovmi, zakar jima bodi izrečena srčna hvala. — V tem letu namerava odsek prirediti več izletov, ker se nam je treba pripraviti za na podzvezno prireditve, ki se bo vršila meseca junija na Vrhniki in za na evharistični shod na Dunaj, katera ga se odsek gotovo udeleži po nekaterih zastopnikih.

Idrija. Dne 14. aprila t. l. je napravil naš telovadni odsek Orel popoldanski izlet v Kanomljo. Iz leta se je udeležilo tudi nekaj naših podpornih članov in članic, med temi tudi preč. gospodje duhovni iz Idrije in iz Spodnje Idrije. Izlet nam je nudil dovolj zabave in razvedrila. Preč. g. dekan pa je imel govor, v katerem je navduševal brate Orle, da naj bodo vztrajni in hrabri, predvsem pa naj se goji med telovadci krepka volja. Povzel je v svojem govoru tudi nekaj zgledov iz zgodovine ter pokazal, kaj se vse lahko naredi, ako ima dober telovadec krepko voljo in trdno krščansko prepričanje in se ne vdaja lenobi in mehkužnosti. — Naenkrat je prešlo popoldne in odkorakali smo nazaj proti domu. — Z mesecem aprilom je pa končal naš telovadni odsek s svojimi tedenskimi predavanji. Slišali smo veliko lepih in podučnih stvari. Za to da so bila predavanja res prav zanimiva, gre v prvi vrsti prav iskrena zahvala g. prof. dr. Preglju, potem g. c. kr. učitelju Raf. Gostišu, ki je nas parkrat obiskal z zares zanimivimi snovmi, ter č. g. Jos. Gnidovcu, ki je razložil celo knjigo »Mladenčem«, I. zvezek, knjigo, katera nam nudi res potrebno razlago raznih verskih vprašanj. Na sestanku ob sklepu sezone je brat predsednik Karl Treven opomnil fante na točno izpolnjevanje nekaterih sklepov v poletni sezoni. Ako se bodo fantje tega strogo držali, potem bo imel naš telovadni odsek velik ugled pri vseh pametnih ljudeh. Na zdar!

Trnovo. Mladokdaj se oglasimo v »Mladosti«, a s tem še ni rečeno, da smo zaspali. Vedite, da na trdem Krasu na skrajni meji Kranjske obstoji Orel, ki sicer ni prvi, pa tudi ne zadnji v naši organizaciji. Res je, da je naš odsek začel hirati v drugem letu svojega obstoja. — A mlade moči so se združile ter z energično silo in krepko voljo pripomogle k temu, da stoji sedaj naš odsek v vrsti prvih. Kakor povsod, tako imamo tudi mi veliko nasprotstev, in to celo med onimi, ki bi se morali boriti v naših vrstah. Imamo pa tudi številne prijatelje in dobrotnike, katerim na čelu stoji velikodušni dobrotnik, mecen našega Orla, g. dekan dr. J. M. Kržišnik. Njemu se imamo — poleg neštevilnih drugih dobrot — zahvaliti tudi za to, da smo si letos naročili še 10 novih krojev, za kar se mu na tem mestu iskreno zahvaljujemo. — Telovadcev nas je 25 in telovadimo trikrat na teden v lepo urejeni telovadnici. Vsako nedeljo pa imamo poleg telovadbe še predavanje, za kar se imamo zahvaliti g. davkarju Strnadu Radovanu. — Pridno prirejamo igre in druge zabave. —

Nad vse krasno pa je uspel »Silvestrov večer«, ki je dal udeležnikom obilo lepe in neprisliljene zabave. Orlu pa okoli 100 K dobička. — Letos smo nastopili trikrat v krojih, in sicer prvič, ko se je poročil brat J. Božič, drugič smo poleteli k občnemu zboru našega okrožja v Št. Peter, tretjič pa, ko smo stražili božji grob ter delali špalir ob baldahinu pri Vstajenju. Pridno se pripravljamo za javno telovadbo na Vrhniki. — Mimogrede vprašujemo: Ali so že rojeni delavci, ki bodo tiskali »Vežbovnik«?

Trbovlje. Kaj le neki dela trboveljski Orel? bi utegnil vprašati kak radovednež. Misli si bo, gotovo ga je letošnja zima pobrala, ker se ni že celega pol leta nič oglasil v »Mladosti«. Našega duha ni mogla zadušiti zima, niti hudi rdeči nasprotniki in liberalci, katerih imamo dosti tukaj. Dne 17. sušca se je vršil redni letni občni zbor našega Orla. Navzoči so bili vsi člani in članice. Predsednik pozdravi z lepimi besedami vse navzoče ter ima lep govor o orlovske organizaciji in navdušuje mladeniče za Orla. Nato poda br. tajnik poročilo, katero se je približno tako-le glasilo: Odsek je imel letoš 10 odbovovih sej. Poleg tega se je še vršilo več bratskih sestankov, na katerih se je sklepalo o prireditvah in javnih nastopih. Članov ima odsek 60, in sicer 25 izvršujočih in 35. podpornih, od katerih je 11 članic. Uprizorilo se je 7 igrokazov. Poleg tega so bratje z vsi vnmno pomagali pri igrokazih, katere je uprizorila »Dekliška zveza«. Imeli smo 30 fantovskih izobraževalnih večerov, katere je vodil predsednik. Razlagala se je »Zlata knjiga«, »Knjiga lepega vedenja«, knjižica »Mladenčem!«, »Mladost« in drugo dnevno časopisje. Udeležili smo se korporativno velikončne procesije. Bilo je 20 bratov v kroju. Dne 25. februarja je odsek poslal zastopnika na zvezino sejo, ki se je vršila na Bledu. Udeležili smo se dne 2. aprila skupnega sv. obhajila v farni cerkvi. Dne 5. marca se je udeležilo 7 bratov poučnega tečaja, ki se je vršil v Šmartnem pri Litiji. Udeležili smo se korporativno javne telovadbe v Petrovčah. Bilo je 22 bratov v kroju. Nato poroča blagajnik, da je imel odsek pretečeno leto dohodkov 193 K 18 vin., izdatkov pa 142 K 39 vin., gotovine je 50 K 79 vin. Opozarja, da je zato tako malo dohodkov, ker se igre uprizarjajo v prid »Društvenemu domu«. Brat načelnik poroča, da je imel odsek skozi celo leto 64 telovadnih vaj. Telovadcev je bilo 25. Vaje je obiskovalo 12 do 18 telovadcev. Pri vseh vajah je bilo 960 telovadcev. Pri vsaki vaji je bilo 7 do 13 zamud. Bilo je tudi 16 izvanrednih vaj in 25 vadiateljskih vaj. Odsek šteje 22 krojev. Nato se preide k volitvam. V odbor so izvoljeni: Josip Pečnak, predsednik; Ignacij Štravs, podpredsednik; Franc Zupan, tajnik; Josip Kohne, namestnik; Niko Jamšek, blagajnik; Franc Zupan, namestnik; Ivan Zupan st., Dominik Kolenc, Alojzij Božič, odborniki; Ivan Germandnik in Peter Krevl, oskrbnika orodja; Avgustin Jordan, načelnik; Peter Krevl, podnačelnik. Gospa Angela Kurnik bo delovala za podporne članice. Za vaditelja iger se volita Pečnak in Zupan ml., Ivan Černe se izvoli za vaditelja tamburaškega zbora. Pričeli smo poleg telovadbe gojiti tamburanje, katero napreduje s prav dobrim uspehom. Godba šteje sedaj 20 mož in upamo, da se bo sčasoma še pomnožila. Tako je naša organizacija napravila zopet en korak dalje v izobrazbi. Upamo, da se bo imel še marsikdo priliko zabavati ob zvokih naše godbe. Ker vidimo, da je naš odsek v preteklem letu še precej marljivo delal, mu želimo, da tudi zanaprej ohrani svojo marljivost in vztraja na začetem potu.

Gradec. Naznanilo. Ker odpotujem v Nemčijo, se moram za nekaj časa posloviti od lepe orlovske organizacije. Zaradi tega odlagam tudi članstvo zvezinega vadiateljskega zbora. Priporočam pa na to častno mesto br. J. Prapotnika, načelnika Orla v Gradcu, ki je stopil na moje mesto. Bratom Orlom v domovini kličem pri odhodu krepak »Na zdar!« — Gradec, 4. maja 1912. — Štefan Erman, bivši načelnik Orla v Gradcu.

Iskreno čestitamo! Načelnik naše Zveze, brat Albert Jeločnik, se je 4. t. m. poročil z gospodično Minko, rojeno Bonač v Ljubljani. Pri tej priliki smatra tudi uredništvo »Mladosti« za svojo prijetno dolžnost, da mladima zakonskima čestita in jima želi mnogo sreče, zadovoljnosti in blagoslova božjega. Brat Albert Jeločnik je od početka do danes bil duša naše Zveze in zato ga naši telovadci ljubijo, cenijo in ljubi ga tudi naše uredništvo, ki vé, koliko junaškega duha in krščanske vneme za dobro stvar je brat Vojteh vedno vlival v vrste naših Orlov. Naj Bog rosi na zakonsko zvezo v izobilju svojih milosti, mlademu paru v blagor, nam vsem v ponos in zadoščenje. — Urednik »Mladosti« in predsedstvo Zveze Orlov.

Pozdravljamo! »Bogoljub« se je zavzel za križe in znamenja ob naših potih, da bi se skrbno varovala in v lepem stanju ohranjala. Vendar se je kdo na to spomnil! Spominjam se, da sem lani in letos celo jesen in zimo, ko sem hodil na ljubljansko Barje, videl ležati nek križ ob poti na tleh, sveto telo v snegu zakopano, in kdor vé, kako katoličan znamenje svojega zveličanja ljubi, lahko čuti, kako se človeku ob takim pogledu hudo stori, čeprav je samo les, ki gnije, in kovina, ki rjavi. Mi bi opozarjali zlasti na to, da je na Kranjskem še nekaj znamenj iz srednjega veka, posebno na Gorenjskem, ki so silno značilna in katera naj bi se prenovila, popolnoma naslanjajoč se na prvotne slog. Saj so moderne »umetnine« povprečno jako neokusne, se kraju in značaju ljudstva nič ne prilegajo in so večinoma tudi iz slabega materiala. Na Dobrovi je osnovala Marijina dekleška družba olepševalni odsek, ki naj ima nad križi in znamenji v fari nadzorstvo. To je srečna misel. Priporočamo tudi Orlom, da to akcijo podpirajo!

P. Hugolin Sattner, **Šmarnice**. 13 pesmi za mešani zbor, deloma z orglami. Drugi pomnožen natis. V Ljubljani, 1912. Založila »Katoliška Bukvarna«. Cena partituri 3 K, posameznim glasovom 50 vinarjev. — Cerkevni glasbenik piše: P. Hugolinove Marijine pesmi spadajo brezdvomno med najlepše, kar jih imamo v domači cerkvenoglasbeni literaturi. O sedanji zbirki pa moramo pripomniti, da jih je g. skladatelj večinoma še nekoliko ogladil; deloma melodično zaokrožil, deloma harmonično napravil še bolj zanimive, nego so bile prej. Tisk in zunanja oprema krasna.

Krmar Milanovič. Povest. Založila »Katoliška Bukvarna« v Ljubljani. Cena 1 K 40 vin., vez. 2 K 20 vin. — Slovenci pač prav malo vemo o morju, še manj pa o življenju na morju, kjer časih drzni mornar po več tednov ne zazre drugega kot brezkončno

morsko gladino, ki se na daljnem horizontu spaja z nebom v eno celoto. Le mala lesena stena loči ljudi od brezdajne vode, in če se ta lesena stena razruši ter ladja potopi, je tudi človeško življenje izročeno poginu. Tekom zadnjih let je sicer umna človeška roka zgradila ladje, katere smemo po pravici imenovati prave morske velikane; ker so take ladje zgrajene po vseh pravih modernih tehnikah, se sodi splošno, da lahko kljubujejo vsem elementom in se sploh ne morejo potopiti. Brezskrbno in veselo je življenje popotnikov in mornarjev na takih ladjah, ki nudijo v najbogatejši meri vse udobnosti in prijetnosti, katerih človek čisto doma ne more najti. Najsi divja na morju vihar in valovje jezno buta ob ladjine stene, popotniki so vendarle židane volje, ker si mislijo, da se jim ne more ničesar pripetiti, ter da jih ladja varno čuva pred jezo razdraženih elementov. Da pa človeška roka nikdar ne more ustvariti ničesar povsem popolnega, temveč da tudi tak morski velikan lahko podleže silam velike narave, spričuje nam najjasneje usoda »Titanica«, ki je pred kratkim z vsem svojim bogastvom in večino potnikov, ki so bivali na njegovem krovu, postal žrtev morja. — Tudi naša povest »Krmar Milanovič« nam opisuje življenje na morju ter potop velike ladje. Le malo ljudi si more rešiti golo življenje v malem čolničku, s katerim se igrajo morski valovi kot z orehovo lupino. Sredi brezdajnih, neizmernih vodnih množin trapi ljudi, ki so se otehi v čolničku, neznosna žejna, in slednjič pomrjo vsi od žeje in drugega trpljenja. Le junaški krmar Milanovič ima v sebi še malce življenja. Nezavestnega ga najde po dolgem času mimo plujoča ladja, ki ga vzame na svoj krov, kjer počasi okreva. Vendar mu je pa prestano grozno trpljenje povsem zatemnilo spomin tako, da se ne more nič več spominjati, kdo je in odkod je. Tudi na svojo ljubljeno ženko in drago hčerko, kateri je pustil doma, popolnoma pozabi. Nekaj let preživi tako v Avstraliji, kamor se je pripeljal s trgovsko ladjo, ki ga je rešila smrti. Po mnogih čudnih dogodljajih slednjič slučajno pride zopet na Slovensko, kjer se mu počasi začne vračati spomin in kjer konečno zopet najde svojega otroka in ženo, katera se je pa med tem v pričanju, da je njen ljubljeni mož mrtev, v drugič poročila, hoteč s tem hčerko rešiti preteče bede. Povest je jako zanimiva, da je čitatelj ne bo mogel položiti iz rok, predno je ne bo popolnoma prečital. Zato jo vsem slojem najtopleje priporočamo.

Zaobljuba. Povest. Hrvatsko spisal Ferd. Bečić. Poslovenil P. Medvešček. Ta jako lepa povest opisuje zgodbe hrvatskega mladeniča, ki je postal v francoski družbi vojak, se bojeval v Alžiru in se povzpelo do generala. Roman je sila mikaven. Stane broširan 1 K 80 vin., vezan 2 K 60 vin.

Ustanovljeno 1867. **Manufakturna trgovina** Ustanovljeno 1867.

Franc Regorschek-ov naslednik

AVGUST JAGODIČ

Ljubljana, Stritarjeva ulica štev. 3.

Zalagatelj za orlovske telovadne srajce in predpisane žnore za kroje. Obenem priporoča tvrdka častiti duhovščini veliko zalogo sukna in pristnega platna za cerkvene oprave.